

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata maura* (Pallas)) ved Blåvandshuk.

Af P. J. K. BURTON og I. C. T. NISBET.

(With a Summary in English: A Siberian Stonechat (*Saxicola torquata maura* (Pallas)) at Blåvandshuk).

Om eftermiddagen den 28. september 1955 iagttog vi en usædvanlig Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata*) ved Blåvandshuk i Vestjylland. Fuglen blev senere set af M. BARRY, R. A. F. COX og N. G. LANGE, og den opholdt sig i området i omkring to timer. Vi nåede i denne periode at udføre en nøjagtig beskrivelse af fuglen i naturen, og skønt vore bestræbelser for at fange den i fælde var resultatløse, så lykkedes det os dog at få fat i fire af dens halefjer, ved hjælp af hvilke vi var i stand til at bestemme den som et eksemplar af racen *S. t. maura*. Halefjerene blev overladt Zoologisk Museum i København.

De følgende kendetegn var særlig bemærkelsesværdige: Issen og nakken var *blegt gråbrune* med utydelige mørke striber og var adskilt fra den sorte pande, tøjler og øredækfjer og den skælagtigt sorte strube ved utydelige *hvidlige øjenbrynsstriber*, som mødtes tværs over forhovedet. Forryg og skulderfjer var kun *i ringe grad* mørkere end issen, med tydelige mørke fjerkerne, som næsten antog form af længdestriber. Overgump og overhaledækfjer *orangebrune*, adskilt fra ryggen ved et smalt hvidt bånd. De indre armsvingfjer med *hvide kanter og spidser*. Den hvide plet på de indre vingedækfjer var delvis skjult, utvivlsomt dækket af de farvede fjerspidser. *De ydre halefjer med hvid basis*. Løkkelyd et tydeligt, metallisk *wink-wink*.

De ovennævnte kendetegn er karakteristiske for vinterdragten hos den asiatiske racegruppe af Sortstrubet Bynkefugl (*S. t. maura*, *indica*, *variegata*, *stejnegeri* m. fl.) og gav fuglen et ganske andet udseende end de europæiske racer (*rubicola*, *hibernans*, *theresae*), som var velkendt for de fleste af iagttagerne. Sommerdragten fremkommer ved bræmfældning, d. v. s. at de yderste, anderledes farvede fjerspidser slides af; hovedet bliver derigennem sort og oversiden meget mørkere; hos de asiatiske racer bliver overgumpen renhvid.

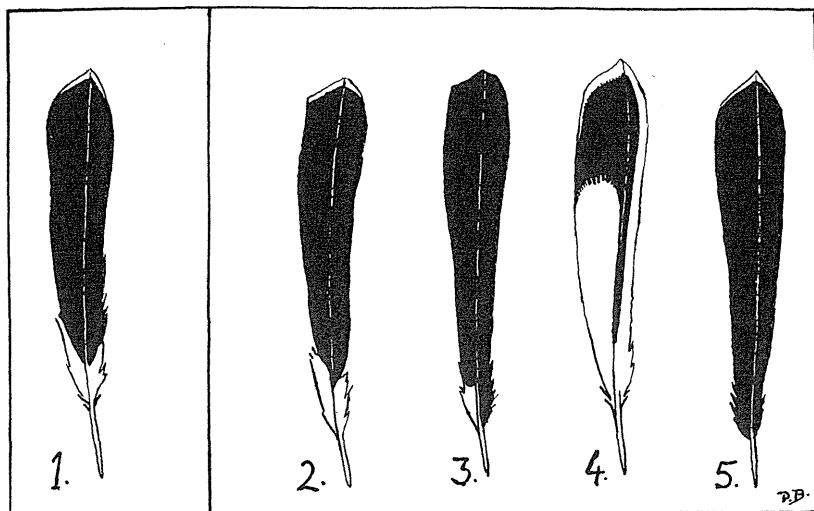

Fig. 1. Ydre halefjer af Sortstrubet Bynkefugl (*Saxicola torquata*) i British Museum (Nat. Hist.), London. — 1. Blåvandshuk-fuglen. 2. *S. t. maura* (Pallas). Nogle vinterstykker i British Museum fra Arabien, utvivlsomme *maura*, har lidt eller intet hvidt på denne fjer. 3. *S. t. indica* (Blyth). Nogle eksemplarer af denne race har intet hvidt på halefjerene. 4. *S. t. variegata* (Gmelin). 5. *S. t. rubicola* (L.), *S. t. stejnegeri* (Parrot), *S. t. przewalskii* (Pleske), m. fl.

Outer tail-feathers of Stonechats (*Saxicola torquata*) in the British Museum (Nat. Hist.), London. 1. The Blåvandshuk bird. 2. *S. t. maura* (Pallas). Some winter specimens in the British Museum from Arabia, presumably *maura*, have little or no white on this feather. 3. *S. t. indica* (Blyth). Some specimens of this race have no white in the tail. 4. *S. t. variegata* (Gmelin). 5. *S. t. rubicola* (L.); *S. t. stejnegeri* (Parrot); *S. t. przewalskii* (Pleske); etc.

Den asiatiske racegruppes forskellige underarter kan ikke med sikkerhed adskilles i felten, og den eneste gode karakter til at bestemme racerne er den større eller mindre udbredelse af hvidt på basis af de ydre halefjer. Fig. 1. viser typiske ydre halefjer af en del af de vigtigste asiatiske racer samt en af fjerene tilhørende Blåvandshuk-stykket. Tilstedeværelsen af hvidt på *begge* faner af denne fjer adskiller den fra *S. t. indica* (TICEHURST 1938), mens *S. t. armenica* STEGMANN konstant har mere hvidt på denne fjer, idet omkring en tredjedel af inderfanen er hvid (JOHANSEN 1954, MEINERTZHAGEN 1954, o. a.). Vi har undersøgt lange serier af *maura*, *indica*, *armenica* og andre racer i British Museum (Natural History), London, og er overbeviste om, at Blåvandshukfuglen var en typisk *S. t. maura*, idet den faldt uden for de andre asiatiske formers

variationsbredde. Den synes at have været en han i fældning ind i vinterdragten.

S. t. maura yngler i Vestsibirien og i det europæiske Rusland, hvor den i Archangelsk-området når op til 67° n. br. Den overvintrer for størstedelen i Indien og Arabien (DEMENTIEV 1954, o. a.). I Vesteuropa blev en skudt på Isle of May, Skotland, 10. oktober 1913 (TICEHURST, l. c.) og en hun blev skudt på Nolsø, Færøerne 9. september 1948 (WILLIAMSON & PETERSEN 1948, p. 207). Andre eksemplarer af de asiatiske former, men ikke racebestemte, har været meldt fra Norfolk, England, 2. sept. 1904 (WITHERBY *et al.* 1938) og fra Helgoland 10. okt. 1883 (GÄTKE 1891).

SUMMARY IN ENGLISH

A Siberian Stonechat (*Saxicola torquata maura* (Pallas)) at Blåvandshuk.

On 28. september 1955 a Stonechat showing unusual plumage features, which are typical of the Asiatic group of subspecies, was observed at Blåvandshuk, West Jutland. Comparison of the outer tail-feather (see Fig. 1) with long series of specimens in the British Museum (Natural History), London, showed it to have been typical of *Saxicola torquata maura* and outside the normal range of variation of the other European and Asiatic races. This is the first Danish record.

Literatur.

- DEMENTIEV, G. P. (ED.) 1954: ПТИЦЫ СОВЕТСКОГО СОЮЗА (The birds of the Soviet Union). – Moscow.
- GÄTKE, H. 1891: Die Vogelwarte Helgoland. – Braunschweig; p. 344.
- JOHANSEN, H. 1954: Die Vogelfauna Westsibiriens. – Journ. f. Ornith. **95**, p. 341–342.
- MEINERTZHAGEN, R. 1954: Birds of Arabia. – London.
- TICEHURST, C. B. 1938: On *Saxicola maura* and *Saxicola indica*. – Ibis, p. 338–341.
- WILLIAMSON, K. & N. F. PETERSEN Å BOTNI 1948: Notes on the Ornithology of the Faroe Islands 1945–47. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. **42**, p. 202–215.
- WITHERBY, H. F. *et al.* 1938: The Handbook of British Birds. – London.